

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Кафедра кримінального процесу та організації досудового слідства

Навчально-науковий інститут № 1

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

**з навчальної дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії
досудового розслідування»**

**вибіркових компонент освітньої програми
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

081 Право (Поліцейські)

081 Law (Police Officers)

**за темою: «Складання процесуальних документів на стадії
досудового розслідування як навчальна дисципліна. Органи
досудового розслідування як структурні підрозділи
Національної поліції України»**

Кам'янець-Подільський 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 № 7

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства навчально-наукового інституту № 1 (*протокол від 07.08.2024 № 11*).

Розробники:

1. Професор кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства ННІ № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, доцент Мартовицька Олена Василівна.

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінального процесу ФП ФОДР НПУ Дніпровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент Рогальська Вікторія Вікторівна.
2. Завідувач кафедри кримінального права і кримінології ННІ № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ, доктор юридичних наук, професор Орлов Юрій Володимирович.

План лекції

1. Предмет і система навчальної дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування». Взаємозв'язок «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» із суміжними юридичними та іншими навчальними дисциплінами.

2. Правове забезпечення діяльності органів досудового розслідування в системі Національної поліції України. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України.

3. Структура органів досудового розслідування в системі Національної поліції України.

4. Завдання органів досудового розслідування.

5. Основні функції слідчих підрозділів.

Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

4. Загальна декларація прав людини: Міжнародний документ від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

5. Конвенція про захист прав і основних свобод людини: Міжнародний документ від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

6. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 № 794-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

7. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.

8. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 № 2297-VI URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

9. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>

10. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

11. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду: Закон України від 01.12.1994 № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр>.

12. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>.

13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.

14. Про Бюро економічної безпеки: Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>

15. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

16. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text>

17. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

18. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення від 30.06.2020 №298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

19. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>.

20. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 20.05.2020 № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>

21. Інструкції з організації реагування на заяви та повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. наказом МВС України від 27.04.2020 № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#n14>.

22. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. наказом МВС України від 07.07.2017 №575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>

23. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події: затв. наказом МВС України від 08.02.2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19#Text>

24. Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: затв. Наказом МВС від 19.12.2017 № 1044 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>

25. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою КМУ від 19.11.2012 р. №1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-%D0%BF#n19>

Основна література:

1. Кримінальний процес: підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2019. 584 с.
2. Тertiшник В.М. Кримінальний процес України: підручник. 7-ме вид., доповн. і переробл. Київ: Правова єдність: Алерта, 2017. 839 с.
3. Практикум з кримінального процесу України: навч. посіб. / О.В. Бишевець, В.О. Гринюк, Л.Г. Дунаєвська та ін.; за ред. М.А. Погорецького, Н.П. Сизої; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., переробл. та допов. Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. 230 с.
4. Молдаван В.В., Молдован А.В. Слідчі (розшукові) дії: навч.-практ. посібник. Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. 308 с.
5. Іваницький С.О. Зразки кримінальних процесуальних документів слідчого, прокурора, адвоката та судді (досудове провадження): наук.-практ. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2019. 207 с.

Додаткова література:

1. Кримінальний процес: підручник / О.В. Капліна, О.Г. Шило, В.М. Трофименко та ін.; за заг. ред. О.В. Капліної, О.Г. Шило; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. 582 с.
2. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України. Зразки процесуальних документів у кримінальному провадженні: станом на 15 берез. 2019 р. Київ: Професіонал, 2019. 1271 с.
3. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: [станом на 15 квіт. 2018 р.] / В.М. Тertiшник. Вид. 15-те, доповн. і переробл. Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. 852 с.
4. Кримінальне судочинство. Процесуальні документи: практ. коментар та зразки: станом на 1 черв. 2018 р. / упоряд.: К.І. Чижмарь, Д.В. Журавльов, О.С. Дніпров та ін. Київ: Центр учб. літ., 2018. 183 с.
5. Постанови Пленуму Верховного Суду в кримінальному судочинстві / упоряд.: Р.В. Вереша. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність: Алерта, 2019. 288 с.
6. Право на життя в контексті кримінального провадження: практика Європейського суду з прав людини та законодавство України: наук.-практ. посіб. / за заг. ред. А.В. Столітній; уклад.: А.В. Столітній, С.В. Шмаленя, Я.А. Соколова-Височина та ін. Харків: Право, 2019. 185 с.
7. Кузубова Т. О., Юхно О. О. Тимчасовий доступ до речей і документів: теоретичні і прикладні проблеми: монографія / за заг. ред. О. О. Юхна. Харків: Панов. 2019. 348 с. URL: <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/5743>.
8. Аленін Ю.П., Аркуша Л.І., Гловюк І.В., Волошина В.К., Малахова О.В., Торбас О.О. Досудове розслідування: навчально-методичний посібник / за ред. В.К. Волошиної. 2020. 141 с.

9. Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства: навчальний посібник / І. В. Басиста, Р. І. Благута, Ю. А. Комісарчук. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 432 с.

10. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навч. посіб. / С.Є. Абламський, О.О. Юхно, Т.Г. Фоміна та ін.; МВС України, Харків. Нац. Ун-т внутр. Справ. Харків : ФОП Панов А.М., 2019. 207 с.

11. Дізнання в Національній поліції: навч. посіб. / кол. авт.: О. П. Бойко, Н. С. Бублик, В. В. Бурлака та ін.; за заг. ред. М. С. Цуцкірідзе; МВС України, Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ; Голов. слідче упр. Нац. поліції України. Дніпро; Київ: ДДУВС: 7БЦ, 2022. 316 с.

12. Досудове розслідування: навч. посіб. / Р.І. Благута, А.-М.Ю. Ангеленюк, Ю.В. Гуцуляк та ін.; за заг. ред. Ю.А. Комісарчук, А.Я. Хитри; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 599 с.

13. Збірник бланків процесуальних документів для співробітників підрозділів дізнання Національної поліції України / М. С. Цуцкірідзе, Р.М. Дударець, С.С. Чернявський та ін.. Київ: НАВС, 2021. 272 с.

14. Здійснення досудового розслідування слідчими Національної поліції: навч.-практ. посіб. / авт колектив. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Київ: «7БЦ». 2023. 512 с.

15. Кримінальний процес України: у питаннях і відповідях : навч. посіб. / авт. кол.; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. Т. Г. Фоміної. Харків: ХНУВС, 2021. 300 с.

16. Кримінальний процес: підручник / кол. авт.; кер. авт. кол. В.М. Федченко. 3-є вид., доп. і перероб. У 2-х ч. Ч. 1. Досудове провадження. Дніпро: ДДУВС, 2022. 544 с.

17. Кримінальний процес: підручник / Л. Д. Удалова, В. В. Рожнова, Д.П. Письменний та ін.; за заг. ред. Д. П. Письменного, Л. Д. Удалової, М.А. Погорецького, С. С. Чернявського. Київ:, «Центр учбової літератури», 2021. 780 с.

18. Кримінальне провадження на підставі угод: навч.-навч. посіб. / О.В. Єні, Л.Б. Коваленко, Л.Ю. Крігер та ін.; за заг. ред. А.В. Столітнього. Вид. 3-тє, допов. та переробл. Київ: Норма права, 2020. 226 с.

19. Кримінальний процес України: досудове розслідування: навчальний посібник / О. О. Волобуєва, М. С. Городецька, Т. О. Лоскутов та ін.; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Кривий Ріг: Вид. Р. А. Козлов, 2019. 122 с.

20. Макаров М. А. Досудове розслідування та судове провадження щодо кримінальних проступків у питаннях і відповідях: навч. посіб. / М.А. Макаров, С.О. Заїка, О. В. Кубарєва; Нац. акад. внутр. справ. Київ: Центр учб. літ., 2022. 8 с.

21. Чернявський С. С. Зразки процесуальних документів та бланків у кримінальному провадженні (з коментарями та поясненнями). Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 350 с.

22. Абламський С.Є. Тимчасовий доступ до документів, які містять лікарську таємницю (кримінальний процесуальний аспект). *Право і Безпека*. 2020. № 1. С.

172–178. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/091b3d48-37c6-48fe-8fd2-1f95a910444f>.

23. Адвокат при здійсненні судового контролю в досудовому розслідуванні: навч.-практ компендіум / авт.-уклад.: І.В. Гловюк, Т.В. Лукашкіна, М.М. Стоянов, О.В. Малахова. Херсон: ВД «Гельветика», 2020. 361 с.

24. Бучківська В.Л. Забезпечення невідкладного проведення судово-медичного обстеження особи як загальний обов'язок судді щодо захисту прав людини в аспекті статті 206 Кримінального процесуального кодексу України. *Медичне право*. 2020. № 1. С. 29–37.

25. Виконавче провадження: теорія та практика : монографія / Р.Ф. Ханова, С. О. Кравцов, І. О. Ізарова та ін.; за заг. ред. Р. Ф. Ханової, С.О. Кравцова. Харків: Право. 2021. 672 с. URL: https://pravo-izdat.com.ua/index.php?route=product/product/download&product_id=4410&download_id=1435.

26. Галась І.В. Тимчасове вилучення майна як захід забезпечення кримінального провадження: дис. ... канд юрид наук : 12.00.09. Київ, 2019. 193 с. URL: <http://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/galas/>.

27. Гарасимів О.І., Захарова О.В., Комісарчук Ю.А. Спеціальне досудове розслідування (In Absentia) у кримінальному процесі України. *Juris Europensis Scientia. Науковий журнал*. Випуск 5. 2022. С 39–43

28. Гловюк І., Дроздов О., Тетерятник Г., Фоміна Т., Рогальська В., Завтур В. Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану: науково-практичний коментар Розділу IX-1 Кримінального процесуального кодексу України. Видання 4. Електронне видання (станом на 30 грудня 2022 р.). Дніпро-Львів-Одеса-Харків. 2023. 82 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/16123>.

29. Денисенко Г.В. Імунітет свідка у кримінальному провадженні (порівняльно-правова характеристика): монографія. Київ: Правова Єдність: Алерта, 2021. 221 с.

30. Доказове право: підручник. Київ: Правова Єдність: Алерта, 2022. 447 с.

31. Досудове розслідування: навч.-метод. посіб. / Ю. П. Алєнін, Л. І. Аркуша, І. В. Гловюк, В. К. Волошина, О. В. Малахова, О. О. Торбас; за ред. В. К. Волошиної. Одеса : Нац. ун-т «Одеська юридична академія», 2020. 141 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12565/2020%20%20d0%94%d0%be%20d1%81%d1%83%d0%b4%d0%be%20d0%b2%d0%b5%20d1%80%d0%be%20d0%b7%d1%81%d0%bb%d1%96%d0%b4%d1%83%d0%b2%d0%b0%d0%bd%d0%bd%d1%8f%20d0%bf%d0%be%20d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20d0%bf%20d1%96%d0%b4%d1%81%d1%83%d0%bc%d0%ba%20d0%be%20d0%b2%20d0%b8%d0%b9%20d0%b4%d0%be%20d0%a0%d0%9f.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

32. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики: монографія. Одеса: Гельветика, 2018. 448 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6473/Pravove%20rehuliuвання%20dosudovoho%20rozsliduvannia_monohrafiia_Droz_d_2018.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

33. Дрозд В.Г., Пономаренко А.В., Абламський С.Є., Фоміна Т.Г. Забезпечення прав, свобод та законних інтересів особи на стадії досудового розслідування: монографія; Держ. наук.-досл. ін.-т.; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Херсон: Гельветика. 2019. 498 с.

34. Жмудінський В. П. Закриття кримінального провадження: актуальні питання. *Право і суспільство*. 2018. № 3. Ч. 2. С. 253–258. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/3_2018/part_2/43.pdf.

35. Засади вилучення майна під час проведення слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування: навч. посіб. / С. М. Смоков, А.В. Холостенко, Д.В. Лісніченко; Одес. держ. ун-т внутр. справ. Одеса: Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2020. 166 с.

36. Затримання особи. Гарантії недоторканності та безпеки. Нормативно-правові акти. Роз'яснення. Судова практика. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 330 с.

37. Здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень Національною поліцією України: актуальне законодавство, судова практика та інформаційні матеріали / уклад.: М. С. Цуцкірідзе, С. В. Гайду, Р. М. Дударець та ін. Київ: 7БЦ, 2021. 682 с.

38. Іванов М.С. Захист прав учасників кримінального провадження в Конституційному Суді України: монографія. Київ: Алерта, 2021. 264 с.

39. Кримчук С.Г. Теоретико-правові та прикладні основи здійснення повідомлення про підозру в кримінальному провадженні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Київ, 2020. 229 с. URL: http://elar.naiau.kiev.ua/bitstream/123456789/17677/1/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%87%D1%83%D0%BA.pdf.

40. Мартовицька О.В., Абламський С.Є., Глобенко Г.І., Чича Р.П., Бурлака І.В. Ensuring protection of the rights aggrieved person in criminal proceedings through the prism of requirements of the international law acts. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. Volume 25, Special Issue 1, 2020 (SCOPUS).

41. Навроцька В. Взаємодія МКС та внутрішньодержавних правоохоронних органів щодо розслідування фактів збройної агресії РФ проти України. *Knowledge, Education, Law, Management*. № 2 (46), 2022. С. 268–276.

42. Навроцька В.В. Особливі порядки кримінального провадження: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 169 с. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4266/1/%D0%9E%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B8%D0%B2%D1%96%20%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%8F%D0%B4%D0%BA%D0%B8%20%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D0%>

B3%D0%BE%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%28%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%80%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%29.pdf.

43. Настанови з накладення арешту на майно в кримінальному провадженні та передання його в управління уповноваженим органам: науково-методичні рекомендації / Цуцкірідзе М.С., Жоравович Д.О., Пчеліна О.В., Пронін Ф.Є., Романюк В.В. та ін. Х.: Харківський нац. ун-т внутр. справ, 7БЦ, 2022. 152 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8d2eea05-f2fd-4974-9ffc-f5a420fccbf2/content>.

44. Організаційно-правові засади діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський, Л. В. Гаврилюк та ін.; Держ. наук.-досл. ін.-т. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2020. 352 с. URL: https://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/6467/Orhanizatsiino%20pravovi%20zasady%20diialnosti%20slidchykh%20pidrozdiliv%20Natsionalnoi%20politsii%20Ukrainy_monohrafiia_2020.pdf?sequence=1.

45. Пам'ятка для курсантів закладів вищої освіти МВС України з документування злочинів, пов'язаних із збройною агресією РФ проти України: практ. посіб. / кол. авт.-уклад.: О. А. Моргунов, О. М. Музичук, В. В. Романюк та ін.; упоряд.: В. О. Невядовський; за заг. ред. В.В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків: ХНУВС, 2023. 42 с.

46. Пчеліна О.В. Застосування практики Європейського суду з прав людини у вітчизняному кримінальному провадженні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2020. № 1. С. 160–164. DOI <https://doi.org/10.32850/sulj.2020.1.33>.

47. Пчеліна О.В. Право на інформацію в кримінальному провадженні у контексті міжнародно-правових стандартів. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2021. № 3. С. 266–271. DOI: 10.31733/2078-3566-2021-3-266-271.

48. Пчеліна О., Фоміна Т. Особливості проведення огляду місця події під час досудового розслідування злочинів, пов'язаних зі збройною агресією проти України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 251–259. DOI: 10.31733/2078-3566-2023-2-251-259.

49. Салманов О.В. Слідчі (розшукові) дії, що обмежують недоторканість житла чи іншого володіння особи: загальна характеристика та процесуальний порядок проведення : монографія / О. В. Салманов. Харків: Факт, 2021. 283 с.

50. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Незаконне позбавлення волі та катування / Пашковський М.І., Крапивін Є.О, Яворська В.В., та ін. Київ, 2023. 106 с.

51. Стандарти розслідування воєнних злочинів. Загальна частина: Пашковський М.І., Крапивін Є.О, Яворська В.В., та ін. Київ, 2023. 110 с.

52. Судові експертизи у кримінальному провадженні: посібник. Одеса: ВД «Гельветика», 2021. 151 с.

53. Теорія та практика кримінального процесуального доказування: навч. посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2021. 254 с.

54. Ткачук, О.М. Кримінальний та Кримінальний процесуальний кодекси: постатейний показчик правових позицій Верховного Суду – Великої Палати та Касаційного кримінального суду (практика 2020 року). Харків: Право, 2021. 376 с.

55. Фоміна Т.Г., Пчеліна О.В. Особливості прийняття процесуальних рішень під час досудового розслідування резонансних злочинів сексуального характеру, вчинених щодо дітей. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2. С. 257–268. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2023.2.55>.

56. Ablamskiy, S. Ye., Romaniuk, V. V., Chycha, R. P., Ablamska, V. V. Temporary access to documents containing medical confidentiality (criminal procedural aspect). *Wiadomości Lekarskie*. 2020. tom LXXIII, nr 5. pp. 1032-1036 DOI: 10.36740/WLek202005136 (Scopus).

57. Oleksii Salmanov, Vladyslav Teremetskyi, Ihor Tataryn, Volodymyr Kovalenko, Mykola Yakovenko, Zhanna Udovenko. Phenomenon of Interference with Private Communication as the Category of Theory and Practice of Criminal Proceedings. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. Volume 24, Special Issue 1, 2021. pp.1-10. (Scopus).

58. Pchelina O., Sezonov V., Myrhorod-Karpova V., Zherobkina Ye. Administrative and legal mechanism of execution of decisions of the European Court of Human Rights as the basis of case law application in the judicial system of Ukraine. (2019) *Asia Life Sciences*, (2), pp. 117–134. (Scopus)

59. Yukhno A., Hlobenko H., Fomina T., Denysova A., Rudoi K. Problems of ensuring and implementing the rights of mentally disturbed people within criminal proceedings of Ukraine (2019) *Georgian Medical News*, (286), pp. 90-96 (Scopus).

60. Особливості здійснення досудового розслідування у кримінальних провадженнях за участю дітей : методичні рекомендації / Літвінова В., Цуцкірідзе М., Усенко Ю., Волошина О., Шевчишен А. та ін. Київ: Офіс Генерального прокурора; Київ: Гол. слідч. упр. Нац. поліц. України, 2023.

61. [Злочинність і протидія їй в умовах війни та у повоєнній перспективі: міждисциплінарна панорама: зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. \(м. Вінниця, 19 квіт. 2024 р.\) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; Кримінол. асоц. України. Вінниця: ХНУВС, 2024. 662 с. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10997257>](http://doi.org/10.5281/zenodo.10997257)

62. [Римський Статут Міжнародного Кримінального суду.](#)

63. Handbook on firearms for border guards and customs. European Border and Coast Guard Agency - Frontex, 2022. Plac Europejski 6, 00-844 Warsaw, Poland. p. 398.

Інформаційні ресурси вивчення дисципліни

1. Офіційний вебпортал парламенту України «Законодавство України». URL: <http://zakon.rada.gov.ua> .

2. Офіційне інтернет-представництво Президента України. URL: <https://www.president.gov.ua>
3. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
4. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції України. URL: <http://www.minjust.gov.ua>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України. URL: <http://mvs.gov.ua>
6. Офіційний веб-сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>
7. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <http://www.gp.gov.ua>
8. Офіційний веб портал судової влади в Україні. URL: <https://court.gov.ua>
9. Офіційний веб-сайт Верховного Суду. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme>
10. Єдиний реєстр судових рішень в Україні. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
11. Рішення щодо України, винесені Європейським судом з прав людини. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_9329
12. Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/rishennia-espl>
13. Практика Європейського суду з прав людини. Рішення. Коментарі. URL: <http://eurocourt.in.ua/GetArticlesByCategory.asp?CategoryId=2>
14. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
15. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua>
16. Юридична бібліотека (Україна). URL: <http://pravo.biz.ua>
17. Повні тексти юридичних книг (бібліотека Князева). URL: <http://www.ebk.net.ua>
18. Електронна бібліотека юридичної літератури «Правознавець». URL: <http://www.pravoznavec.com.ua>
19. Бібліотека ДДУВС. URL: <https://dduvs.in.ua/biblioteka/>.
20. Бібліотека ДонДУВС. URL: <https://dnuvs.in.ua/viddily-ta-viddilennya/zagalna-biblioteka>.
21. Бібліотека ЛьвДУВС. URL: <https://www1.lvduvs.edu.ua/elektronnyi-kataloh>.
22. Бібліотека НАВС. URL: <https://dn.naiu.kiev.ua/mod/url/view.php?id=798&lang=en>.
23. Бібліотека ОДУВС. URL: <https://oduvs.edu.ua/zagalna-biblioteka/>.
24. Бібліотека ХНУВС. URL: <http://lib.univd.edu.ua>

Текст лекції

В ході викладання тексту лекції на тему «Предмет і система навчальної дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування». Взаємозв'язок «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» із суміжними юридичними та іншими навчальними дисциплінами» у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відбувається формування системи знань щодо теоретичних, законодавчих і прикладних питань складання процесуальних документів під час досудового розслідування кримінальних проваджень, формування навичок самостійного аналізу, необхідних для прийняття рішень в практичних ситуаціях, що складаються під час розслідування кримінальних правопорушень.

1. Предмет і система навчальної дисципліни «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування».

Взаємозв'язок «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» із суміжними юридичними та іншими навчальними дисциплінами

Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» викладається для майбутніх слідчих органів досудового розслідування Національної поліції України. Програма курсу і методика його викладання виходять з того, що здобувачі вищої освіти вже вивчили такі провідні і необхідні для слідчої діяльності дисципліни, зокрема: кримінальне право, кримінальний процес, криміналістика, оперативно-розшукова діяльність та інші. Але, оволодівши теорією, необхідно набути навички з організації розслідування конкретного кримінального провадження, тобто навчитись «технології» досудового розслідування. Тому програма передбачає переважну кількість годин практичних занять. Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» встановлює послідовне розслідування конкретного

кримінального правопорушення. При цьому перед складанням документу передбачено аналіз слідчої ситуації на підставі відповідних даних, що містяться у конкретній фабулі (ситуаційному завданні) в наданих методичних рекомендаціях. Далі здобувачі вищої освіти набувають навичок з організації розслідування і складання основних процесуальних документів.

Навчальна дисципліна «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування» це система знань про організацію слідчих (розшукових) дій в поліції, структуру слідчого апарату, правове положення та процесуальні повноваження слідчого органу досудового розслідування поліції, а також про організацію розслідування та складання процесуальних документів у кримінальному провадженні.

Дисципліна, що вивчається, має назву «Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування». Це не означає, що досудове розслідування в поліції передбачає складання великої кількості процесуальних документів. І все ж таки особливості правового положення слідчого поліції є, і вони обумовлені такими факторами:

1. Підслідність кримінальних проваджень – ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України.
2. Поєднання відомчого контролю з боку керівника органу досудового розслідування та прокурорського керівництва.
3. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами.
4. Регулювання організації діяльності слідчого поліції відомчими нормативними актами.
5. Визначення порядку проходження слідчим служби «Положенням про порядок проходження служби рядовим і начальницьким складом органів внутрішніх справ України».

Органи досудового розслідування займають особливе місце у системі правоохоронних органів України. Це пояснюється специфікою та завданнями їх діяльності. Успішність протидії злочинності залежить від своєчасного і якісного розслідування кримінальних правопорушень. Якщо слідчий, дізнавач

не в повному обсязі встановить обставини вчиненого кримінального правопорушення, своєчасно не проведе необхідні слідчі (розшукові) дії, то у судовому розгляді такі прогалини відновити неможливо. А це означає, що суд не зможе постановити законний вирок.

Досудове розслідування провадиться за кожним фактом вчинення кримінального правопорушення, про який стало відомо відповідним правоохоронним органам. Початком кримінального провадження є внесення відомостей про вчинення кримінального правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Внесення відомостей до реєстру вноситься невідкладно, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення з будь-яких джерел обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення.

Досудове розслідування кримінальних правопорушень проводиться спеціально уповноваженими особами. Досудове розслідування злочинів здійснюється у формі досудового слідства, а кримінальних проступків – у формі дізнання в порядку, передбаченому Кримінальним процесуальним кодексом.

Правову основу діяльності слідчих підрозділів складають Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України та інші нормативно-правові акти з питань досудового розслідування.

Діяльність органів досудового розслідування здійснюється відповідно до засад кримінального провадження, зокрема: верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканості житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя, недоторканості права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на

захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпеченні права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування.

Органи досудового розслідування Національної поліції України є структурними підрозділами Національної поліції та його територіальних органів, які згідно з Кримінальним процесуальним кодексом України забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до їх підслідності.

Таким чином, **досудове розслідування** це врегульована чинним кримінальним процесуальним законодавством України діяльність слідчого зі збирання, дослідження та оцінки доказів, яка направлена на швидке, повне та неупереджене розслідування всіх обставин кримінального правопорушення, з метою своєчасного його розкриття, викриття винних та притягнення їх до кримінальної відповідальності, а також застосування необхідних заходів, що забезпечують відшкодування збитків, завданих кримінальним правопорушенням.

2. Правове забезпечення діяльності органів досудового розслідування в системі Національної поліції України.

Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України.

Правову основу діяльності слідчих підрозділів складають Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України та інші нормативно-правові акти з питань досудового розслідування.

Діяльність органів досудового розслідування здійснюється відповідно до засад кримінального провадження, зокрема: верховенства права, законності, рівності перед законом і судом, поваги до людської гідності, забезпечення права на свободу та особисту недоторканність, недоторканості житла чи іншого володіння особи, таємниці спілкування, невтручання в приватне життя,

недоторканості права власності, презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини, свободи від самовикриття та права не свідчити проти близьких родичів та членів сім'ї, заборони двічі притягувати до кримінальної відповідальності за одне і те саме правопорушення, забезпечення права на захист, змагальності сторін кримінального провадження та свободи в поданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості, безпосередності дослідження показань, речей і документів, забезпеченні права на оскарження процесуальних рішень, дій чи бездіяльності, публічності, диспозитивності, розумності строків досудового розслідування.

З метою вдосконалення діяльності органів досудового розслідування та належного виконання ними законодавства про кримінальне провадження, відповідно до Кримінального процесуального кодексу України Наказом від 06.07.2017 № 570 МВС України було затверджене Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, яке складається з десяти розділів:

I. Загальні положення.

II. Завдання органів досудового розслідування.

III. Основні функції слідчих підрозділів.

IV. Порядок призначення слідчих та керівників слідчих підрозділів на посаду, звільнення їх з посади.

V. Повноваження керівників слідчих підрозділів органів Національної поліції.

VI. Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності.

VII. Слідчий – працівник організаційно-методичного підрозділу.

VIII. Слідчий-криміналіст.

IX. Спеціаліст-криміналіст.

X. Помічник слідчого.

3. Структура органів досудового розслідування в системі Національної поліції України

Органами досудового розслідування є органи, що здійснюють досудове слідство і дізнання.

Досудове слідство здійснюють:

1) слідчі підрозділи:

- а) органів Національної поліції;
- б) органів безпеки;
- в) органів Державного бюро розслідувань;

2) підрозділ детективів, підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України:

3) підрозділи детективів органів Бюро економічної безпеки України.

Дізнання здійснюють підрозділи дізнання або уповноважені особи інших підрозділів:

- а) органів Національної поліції;
- б) органів безпеки;
- в) органів Бюро економічної безпеки України;
- г) органів Державного бюро розслідувань;
- д) Національного антикорупційного бюро України.

Відповідно до Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженого Наказом МВС України від 06.07.2017 № 570, **слідчі підрозділи** - є структурними підрозділами апарату центрального органу управління поліції, її територіальних органів - головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, територіальних (відокремлених) підрозділів головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві, які згідно з кримінальним процесуальним законодавством є органами досудового розслідування, які забезпечують досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції.

Слідчими підрозділами є:

1) Головне слідче управління Національної поліції (ГСУ);

2) слідчі управління головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві;

3) слідчі відділи (відділення) територіальних (відокремлених) підрозділів поліції.

Слідчі підрозділи очолюють:

в центральному органі управління Національною поліцією - заступник Голови Національної поліції - начальник ГСУ;

у головних управліннях Національної поліції в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі, областях та місті Києві (ГУНП) - заступники начальників ГУНП - начальники слідчих управлінь;

у територіальних (відокремлених) підрозділах поліції - заступники начальників територіальних (відокремлених) підрозділів поліції - начальники слідчих відділів (відділень).

Структура та штатна чисельність органів досудового розслідування затверджуються Головою Національної поліції в установленому порядку.

Слідчі підрозділи при здійсненні своїх повноважень взаємодіють з міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державними установами, громадськими організаціями і об'єднаннями, а також відповідно до міжнародних договорів України з компетентними та судовими органами іноземних держав.

На працівників слідчих підрозділів з числа поліцейських поширюються правові та соціальні гарантії, передбачені Законом України «Про Національну поліцію».

На інших працівників слідчих підрозділів поширюються гарантії, встановлені Кодексом законів про працю України, Законом України «Про державну службу».

Порядок призначення слідчих та керівників слідчих підрозділів на посаду, звільнення їх з посади:

1. Перший заступник Голови Національної поліції України - начальник ГСУ призначається на посаду і звільняється з посади в установленому порядку Міністром внутрішніх справ за поданням Голови Національної поліції України.

Заступники начальника ГСУ, начальники структурних підрозділів ГСУ, їх

заступники, старші слідчі в особливо важливих справах, інші працівники та державні службовці ГСУ призначаються на посади і звільняються з посад Головою Національної поліції відповідно до чинного законодавства.

2. Заступники начальників ГУНП - начальники слідчих управлінь призначаються на посади та звільняються з посад начальниками ГУНП в областях, місті Києві, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі за погодженням з начальником ГСУ.

3. Заступники начальників слідчих управлінь, начальники відділів (відділень) у складі слідчих управлінь, їх заступники, старші слідчі в особливо важливих справах, старші слідчі, слідчі та інші працівники слідчих управлінь ГУНП, заступники начальників територіальних (відокремлених) підрозділів поліції - начальники слідчих відділів, відділень, їх заступники, старші слідчі, слідчі та інші працівники слідчих підрозділів територіальних органів поліції та територіальних (відокремлених) підрозділів поліції приймаються на службу в поліцію, призначаються на посади та звільняються з посад та/або зі служби в поліції начальниками ГУНП в областях, місті Києві, Автономній Республіці Крим та місті Севастополі за поданням заступників начальників ГУНП - начальників слідчих управлінь.

Повноваження керівників слідчих підрозділів органів Національної поліції:

1. Начальник ГСУ, слідчого управління, відділу, відділення органу Національної поліції України, крім повноважень і обов'язків, передбачених кримінальним процесуальним законодавством, є відповідальним за стан досудового розслідування в підпорядкованих органах Національної поліції України, організацію їх роботи, виконання покладених на них завдань.

2. Начальник ГСУ:

1) організовує здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції України;

2) у межах компетенції дає обов'язкові для виконання працівниками

центрального органу управління поліції та її територіальних органів (підрозділів) доручення;

3) організовує звітування керівників структурних підрозділів центрального органу управління поліції, міжрегіональних територіальних органів Національної поліції та їх територіальних (відокремлених) підрозділів, територіальних органів поліції та їх територіальних (відокремлених) підрозділів з питань службової діяльності органів досудового розслідування, у тому числі стану взаємодії між слідчими та оперативними підрозділами Національної поліції України під час розслідування кримінальних правопорушень; за наявності підстав приймає рішення про проведення службового розслідування за фактами невиконання службовими особами поліції покладених на них обов'язків, вживає інших заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчими Національної поліції України;

4) ознайомлюється з матеріалами досудового розслідування кримінальних правопорушень, дає у них слідчим Національної поліції України письмові вказівки;

5) викликає до апарату Національної поліції України для заслуховування стану досудового розслідування в кримінальних провадженнях працівників слідчих та оперативних підрозділів, інших службових осіб територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;

6) відповідно до кримінального процесуального законодавства визначає слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а в разі здійснення досудового розслідування слідчою групою визначає старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих Національної поліції України;

7) відповідно до статті 218 КПК України з метою всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінальних проваджень, розпочатих слідчим підрозділом територіального органу (підрозділу) Національної поліції України, звертається до прокурора відповідного рівня щодо визначення підслідності кримінального правопорушення;

8) відсторонює слідчого Національної поліції України від проведення досудового розслідування в установленому кримінальним процесуальним законодавством порядку та призначає іншого слідчого, а у випадку здійснення досудового розслідування слідчою групою відсторонює старшого слідчої групи та визначає іншого старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих, змінює склад цієї слідчої групи;

9) у встановленому порядку вносить клопотання слідчих Національної поліції України про продовження Генеральним прокурором чи його заступником строку досудового розслідування понад шість місяців у кримінальних провадженнях, розслідування в яких здійснюється цими слідчими, а також клопотання про надіслання кримінальних проваджень до правоохоронних органів інших країн відповідно до міжнародних договорів України;

10) у випадку відмови керівника регіональної прокуратури або прокурора Офісу Генерального прокурора у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій за зверненням слідчого після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед Генеральним прокурором.

3. Начальник слідчого управління:

1) організовує здійснення підпорядкованими слідчими підрозділами досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції України;

2) у межах компетенції дає обов'язкові для виконання працівниками ГУНП та його територіальних (відокремлених) підрозділів доручення та вказівки з питань, які стосуються досудового розслідування;

3) організовує звітування керівників структурних підрозділів апарату ГУНП, його територіальних (відокремлених) підрозділів з питань службової діяльності підпорядкованих слідчих підрозділів, у тому числі стану взаємодії між слідчими слідчого управління ГУНП, слідчих відділів, відділень та

оперативними підрозділами ГУНП, його територіальних (відокремлених) підрозділів під час розслідування кримінальних правопорушень; за наявності підстав приймає рішення про проведення службового розслідування за фактами невиконання службовими особами поліції покладених на них обов'язків, вживає інших заходів щодо усунення порушень вимог законодавства у випадку їх допущення слідчими Національної поліції України;

4) ознайомлюється з матеріалами досудового розслідування, яке здійснюється слідчими підпорядкованих слідчих відділів, відділень територіальних (відокремлених) підрозділів Національної поліції України, дає письмові вказівки слідчим, які не можуть суперечити рішенням та вказівкам прокурора;

5) викликає до слідчого управління для заслуховування стану досудового розслідування в кримінальних провадженнях працівників підпорядкованих слідчих підрозділів та оперативних підрозділів ГУНП, інших службових осіб територіальних (відокремлених) підрозділів Національної поліції України;

6) у разі необхідності відповідно до кримінального процесуального законодавства визначає слідчого (слідчих), який здійснюватиме досудове розслідування, а в разі здійснення досудового розслідування слідчою групою визначає старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих з числа працівників підпорядкованих слідчих відділів, відділень органів Національної поліції України, а також слідчого управління;

7) відповідно до статті 218 КПК України з метою всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінальних проваджень, розпочатих слідчим відділом, відділенням територіального (відокремленого) підрозділу Національної поліції України, через прокурорів відповідного рівня вирішує питання про визначення підслідності кримінальних правопорушень;

8) відсторонює слідчого підпорядкованого слідчого управління ГУНП, слідчого відділу, відділення підпорядкованого ГУНП територіального (відокремленого) підрозділу Національної поліції України від проведення досудового розслідування в установленому кримінальним процесуальним

законодавством порядку та призначає іншого слідчого, а у випадку здійснення досудового розслідування слідчою групою відсторонює старшого слідчої групи та визначає іншого старшого слідчої групи, який керуватиме діями інших слідчих з числа працівників підпорядкованих слідчих підрозділів, змінює склад цієї слідчої групи;

9) вносить до регіональної прокуратури клопотання слідчих про продовження строку досудового розслідування понад три місяці;

10) визначає слідчих, спеціально уповноважених на здійснення досудових розслідувань щодо неповнолітніх;

11) організовує та забезпечує взаємодію підпорядкованих слідчих підрозділів та оперативних підрозділів (кримінальної поліції) ГУНП та міжрегіональних територіальних органів поліції щодо досудового розслідування кримінальних правопорушень з моменту внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР) відомостей про їх учинення; забезпечує ефективне використання слідчими оперативної інформації при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, розшуку осіб, які переховуються від слідчих підрозділів та суду;

12) здійснює організаційно-методичне керівництво підпорядкованими слідчими підрозділами, забезпечує надання методичної та практичної допомоги в досудовому розслідуванні складних, багатоепізодних кримінальних правопорушень;

13) особисто здійснює контроль за станом досудового розслідування в слідчих відділах, відділеннях підпорядкованих ГУНП територіальних (відокремлених) підрозділів Національної поліції України тяжких і особливо тяжких злочинів, у тому числі вчинених проти життя та здоров'я особи; кримінальних правопорушень, учинених у сфері господарської та службової діяльності; а також кримінальних правопорушень, учинених стосовно народних депутатів України, депутатів місцевих рад, працівників засобів масової інформації, працівників органів прокуратури та суду; учинених неповнолітніми або за їх участю; іноземцями або щодо них; усіх інших кримінальних

правопорушень, які викликали значний суспільний резонанс або стан розслідування яких знаходиться на контролі в Національній поліції України, Офісі Генерального прокурора, регіональних прокуратурах; з цією метою веде обліки кримінальних правопорушень, які перебувають на контролі, ознайомлюється з матеріалами кримінальних проваджень за такими кримінальними правопорушеннями, виявляє недоліки в їх розслідуванні, вживає заходів до їх усунення та активізації роботи з розкриття кримінальних правопорушень, які перебувають на контролі;

14) особисто виїжджає на місця вчинення умисних вбивств, інших особливо тяжких злочинів, а також кримінальних правопорушень, які викликають значний суспільний резонанс; при цьому керує роботою слідчо-оперативної групи під час огляду місця події; направляє працівників підрозділу криміналістичного забезпечення та пересувні криміналістичні лабораторії слідчого управління для проведення слідчих (розшукових) дій у разі необхідності приймає рішення про залучення до огляду місця події спеціалізованої пересувної криміналістичної лабораторії, про що направляє письмове клопотання керівництву відповідного підрозділу Експертної служби МВС (як виняток, усно погоджує зазначене питання з подальшим направленням письмового клопотання);

15) організовує розгляд і вирішення відповідно до законодавства звернень громадян, органів державної влади і місцевого самоврядування, що надходять до ГУНП у зв'язку з провадженням досудового розслідування та з інших питань, що стосуються діяльності підпорядкованих ГУНП слідчих підрозділів;

16) у випадку відмови керівника місцевої прокуратури або прокурора регіональної прокуратури у погодженні клопотання слідчого до слідчого судді про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, проведення слідчих (розшукових) дій чи негласних слідчих (розшукових) дій за зверненням слідчого після вивчення клопотання за необхідності ініціює розгляд питань, порушених у ньому, перед керівником регіональної прокуратури;

17) відповідно до вимог статті 218 КПК України з метою всебічного,

повного і неупередженого дослідження обставин кримінальних проваджень, розпочатих слідчим відділом, відділенням підпорядкованого ГУНП територіального (відокремленого) підрозділу Національної поліції України, звертається до прокурора відповідного рівня щодо підслідності таких тяжких та особливо тяжких злочинів:

умисні вбивства (замахи на вбивство);

у яких заподіяно матеріальну шкоду в особливо великому розмірі;

які скоєно організованими групами або злочинними організаціями, створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань, а також передбачені статтею 262, частинами другою і третьою статті 263¹, статтею 264, частинами другою і третьою статті 265, статтею 266 КК України; торгівля людьми;

вибухи, пожежі, які учинено загальнонебезпечним способом або якими заподіяно шкоду здоров'ю людей або майнову шкоду у великому розмірі;

у сфері використання комп'ютерів, систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку;

у сфері господарської діяльності (передбачені розділом VII КК України), якими завдано значної шкоди інтересам держави або істотну шкоду охоронюваним законом правам, свободам чи інтересам окремих громадян, державним чи громадським інтересам або інтересам окремих юридичних осіб, або у великих чи особливо великих розмірах;

проти довкілля (передбачені розділом VIII КК України), вчинені службовою особою, які спричинили тяжкі наслідки, масову загибель об'єктів тваринного/рослинного світу, загибель людей;

проти громадської безпеки (передбачені розділом IX КК України) із використанням зброї чи які мали наслідком настання шкоди у великому розмірі, значне забруднення довкілля чи настання інших тяжких наслідків;

проти безпеки виробництва (передбачені розділом X КК України), якщо ними спричинено загибель людей або інші тяжкі наслідки;

проти безпеки руху та експлуатації транспорту (передбачені розділом XI

КК України), поєднані з насильством, небезпечні для життя та здоров'я особи, загальнонебезпечним способом, дорожньо-транспортні пригоди, у яких загинуло дві або постраждало чотири і більше особи, або якими спричинено велику матеріальну шкоду;

проти громадського порядку та моральності (передбачені розділом XII КК України) із застосуванням зброї, службовою особою з використанням службового становища, щодо малолітнього;

у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації (передбачені розділом XIV КК України) у разі спричинення тяжких наслідків, у тому числі для інтересів держави;

проти правосуддя та авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, журналістів, особою із використанням службового становища, загальнонебезпечним способом, поєднані з насильством, або якими завдано великої шкоди або спричинено інші тяжкі наслідки (крім передбачених статтями 382-384, 389 КК України);

місця вчинення яких перебувають під юрисдикцією декількох слідчих підрозділів підпорядкованих ГУНП територіальних (відокремлених) підрозділів Національної поліції України, у разі необхідності забезпечення їх найбільш швидкого і повного досудового розслідування;

які скоєно службовими особами підприємств, установ, організацій, органів влади та контролю обласного рівня або службовими особами, які займають керівні посади на районному (міському) рівні;

18) забезпечує в межах компетенції координацію діяльності слідчого управління та підрозділів оперативно-технічних заходів та оперативної служби ГУНП щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами ГУНП та міжрегіональними територіальними органами поліції.

4. Начальник слідчого відділу територіального (відокремленого) підрозділу Національної поліції України, крім повноважень, передбачених КПК України:

1) керує діяльністю слідчого відділу та є відповідальним за виконання покладених на нього завдань, дотримання підпорядкованими слідчими вимог законодавства України;

2) організовує та забезпечує постійний моніторинг стану оперативної обстановки на території обслуговування й реагування на її зміни, оперативне інформування начальника територіального (відокремленого) підрозділу поліції про стан правопорядку та боротьби зі злочинністю, наявні проблеми і пропозиції щодо їх розв'язання;

3) забезпечує в межах компетенції координацію діяльності слідчого відділу та підрозділів оперативно-технічних заходів та оперативної служби ГУНП щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами ГУНП та міжрегіональними територіальними органами поліції; забезпечує ефективне використання слідчими оперативної інформації при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду;

4) організовує та забезпечує взаємодію слідчих з органами, що здійснюють судово-експертну діяльність, органами прокуратури і суду;

5) заслуховує на оперативних нарадах звіти працівників слідчого відділу та інших працівників територіального (відокремленого) підрозділу поліції з питань виявлення та розслідування кримінальних правопорушень (не рідше двох разів на тиждень), уживає заходів щодо усунення недоліків на цьому напрямі діяльності;

6) устанавлює спеціалізацію слідчих в розслідуванні кримінальних правопорушень окремих категорій;

7) у разі встановлення в кримінальних провадженнях, досудове розслідування в яких розпочато слідчим відділом, ознак злочинів, передбачених підпунктом 17 пункту 3 цього розділу, негайно повідомляє про це слідче управління з метою вирішення у встановленому законодавством порядку питання про визначення підслідності кримінального правопорушення;

8) розглядає заяви і повідомлення про злочини, що надходять до

територіального (відокремленого) органу поліції, а також інші матеріали про злочини, виявлені поліцією, і забезпечує невідкладне, але не пізніше 24 годин після надходження, внесення слідчими відповідних відомостей до ЄРДР та повідомлення прокурора про початок досудового розслідування; при внесенні слідчими відомостей до ЄРДР контролює правильність попередньої правової кваліфікації вчинених протиправних дій, а також об'єктивність та своєчасність внесення слідчими відомостей до ЄРДР про рух кримінальних проваджень;

9) забезпечує чергування слідчих (слідчих груп) та спеціалістів-криміналістів у складі слідчо-оперативних груп для виїзду на місця подій за заявами і повідомленнями про злочини, віднесені до підслідності слідчих органів Національної поліції; особисто виїжджає на місця вчинення вмісних убивств, інших особливо тяжких злочинів, а також злочинів, які викликають значний суспільний резонанс; веде облік результатів оглядів місць подій та застосування при цьому науково-технічних засобів, уживає заходів щодо підвищення ефективності цієї роботи; у разі виявлення недоліків при проведенні огляду місця події організовує його повторне проведення;

10) своєчасно вирішує питання про створення слідчих груп для розслідування найбільш складних злочинів;

11) вивчає кримінальні провадження про тяжкі та особливо тяжкі злочини, в яких у 10-денний строк після внесення слідчим відомостей до ЄРДР не складено письмове повідомлення про підозру; за результатами надає слідчому письмові вказівки, які не можуть суперечити рішенням та вказівкам прокурора, контролює їх виконання;

12) здійснює контроль за:

- своєчасністю та повнотою внесення відомостей до ЄРДР, відповідністю даних про попередню правову кваліфікацію кримінальних правопорушень матеріалам кримінального провадження;

- достовірністю даних про розслідування у кримінальних провадженнях та про їх рух, об'єктивністю відображення відомостей в ЄРДР і звітах;

- своєчасністю здачі до архіву підрозділів інформаційно-аналітичного

забезпечення закритих кримінальних проваджень;

13) заслуховує слідчих, інших службових осіб, уповноважених на проведення досудового розслідування, з питань розслідування кримінальних правопорушень;

14) запобігає фактам утручання в процесуальну діяльність слідчих осіб, що не мають на те законних повноважень; про їх виявлення негайно доповідає начальнику слідчого управління та прокурору, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням у кримінальному провадженні;

15) забезпечує контроль за своєчасним повідомленням відповідним районним (міським) територіальним центрам комплектування та соціальної підтримки, відокремленим відділам, а також Центральному управлінню або регіональним органам Служби безпеки України, відповідним підрозділам розвідувальних органів про призовників, військовозобов'язаних і резервістів, яким повідомлено про підозру в учиненні кримінального правопорушення, у порядку й строки, визначені пунктом 58 Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487;

16) щокварталу організовує перевірки зберігання вилучених з місць подій речових доказів і документів та забезпечує контроль за їх повним й ефективним використанням при встановленні особи, яка вчинила кримінальне правопорушення;

17) розглядає акти прокурорського реагування, рішення слідчого судді, суду про порушення норм кримінального процесуального законодавства; за результатами вживає заходів щодо усунення недоліків у роботі конкретних слідчих та слідчого відділу в цілому;

18) організовує діяльність спеціалістів-криміналістів щодо належного техніко-криміналістичного супроводження кримінального провадження;

забезпечує впровадження в практичну діяльність слідчих передового досвіду досудового розслідування і нових форм та методів криміналістики.

Права і обов'язки слідчих, гарантії їх процесуальної незалежності

1. Слідчий - службова особа органу Національної поліції України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень.

2. Під час досудового розслідування слідчий самостійно приймає процесуальні рішення, крім випадків, коли законом передбачено винесення рішення слідчого судді, суду або згода прокурора чи погодження керівника слідчого підрозділу або якщо рішення про його проведення приймає виключно прокурор, і є відповідальним за законне та своєчасне виконання цих рішень.

3. При виконанні своїх службових обов'язків слідчий зобов'язаний:

1) під час досудового розслідування дотримуватися вимог Конституції України, КПК України та законів України, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

2) забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних правопорушень у межах установлених КПК України строків;

3) виконувати доручення та вказівки прокурора, які надаються в письмовій формі;

4) забезпечувати реалізацію в повному обсязі прав і законних інтересів усіх учасників кримінального провадження;

5) не розголошувати відомості, що становлять державну чи іншу таємницю, що охороняється законом, інформацію про приватне (особисте і сімейне) життя особи та інші відомості, здобуті при розслідуванні кримінальних правопорушень;

6) не вчиняти будь-яких дій, що ганьблять звання слідчого і можуть викликати сумнів у його об'єктивності та неупередженості;

7) у разі наявності підстав, передбачених статтею 77 КПК України, заявляти самовідвід від участі в кримінальному провадженні в порядку, визначеному статтею 80 КПК України.

4. Службові особи органів та підрозділів поліції, крім безпосередніх керівників слідчих підрозділів, вищих керівників слідчих підрозділів, які діють у межах повноважень, визначених КПК України, не можуть мати доступу до матеріалів кримінальних проваджень, витребувати їх у слідчого для перевірки стану розслідування кримінального правопорушення, вивчення і надання вказівок, визначення кваліфікації кримінального правопорушення чи будь-яким іншим способом утручатися в процесуальну діяльність слідчого.

Утручання в процесуальну діяльність слідчих осіб, що не мають на те законних повноважень, не допускається.

5. Рішення слідчого судді, суду, письмові доручення і вказівки прокурора та вказівки керівника слідчого підрозділу, які не суперечать рішенням та вказівкам прокурора, надані в межах їх компетенції і в установленій законодавством формі, є обов'язковими для виконання слідчим.

6. При незгоді з рішенням, дією чи бездіяльністю прокурора у відповідному досудовому провадженні слідчий в установленому порядку подає скаргу до прокуратури вищого рівня щодо прокуратури, в якій обіймає посаду прокурор, рішення, дія чи бездіяльність якого оскаржується.

7. Слідчий має право в порядку, передбаченому КПК України, доручати відповідним уповноваженим оперативним підрозділам поліції проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій. Доручення слідчого щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання.

8. Працівники поліції зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення слідчого.

4. Завдання органів досудового розслідування

Завдання слідчих підрозділів визначені у розділі II Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України.

На слідчі підрозділи покладаються такі завдання:

1) захист особи, суспільства та держави від кримінальних

правопорушень;

2) охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження;

3) забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції;

4) забезпечення відшкодування фізичним і юридичним особам шкоди, заподіяної кримінальними правопорушеннями;

5) виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення.

На слідчі підрозділи можуть бути покладені й інші завдання, визначені законодавством України щодо кримінального провадження.

Слідчі підрозділи зобов'язані застосовувати всі передбачені законодавством заходи для забезпечення ефективності досудового розслідування.

5. Основні функції слідчих підрозділів

Основні функції слідчих підрозділів закріплені у розділі III Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України.

Відповідно до покладених на слідчі підрозділи завдань вони виконують такі функції:

1) усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень;

2) аналіз слідчої практики, організації і результатів діяльності слідчих, унесення на основі цього в установленому порядку пропозицій щодо підвищення ефективності функціонування слідчих підрозділів, забезпечення

правопорядку, посилення боротьби зі злочинністю, інформування населення із зазначених питань через засоби масової інформації;

3) розроблення та реалізація заходів щодо дотримання законодавства, зміцнення службової дисципліни, підвищення якості досудового розслідування і скорочення його строків;

4) вивчення, узагальнення позитивного досвіду досудового розслідування, упровадження його на практиці та розроблення сучасних методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень;

5) організація взаємодії слідчих підрозділів з Офісом Генерального прокурора, регіональними, місцевими прокуратурами, зокрема прокурорами, які здійснюють нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, органами та підрозділами, що здійснюють оперативно-розшукову і судово-експертну діяльність;

6) вивчення практики застосування слідчими норм права і розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства України;

7) забезпечення підбору, розстановки і виховання кадрів для слідчих підрозділів, підвищення їх кваліфікації та професійної майстерності;

8) організація відповідно до Кримінального процесуального кодексу країни та законів України розгляду і вирішення скарг і заяв громадян, які надходять у зв'язку з проведенням досудового розслідування кримінальних правопорушень.

На слідчі підрозділи можуть бути покладені й інші функції, передбачені законодавством України.